

Yttrande

Datum
2022-12-08

Diarienummer
2.7.17-17085/2022

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Fi.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Tullverkets rättsliga befogenheter i en ny tid (SOU 2022:48) (Ert diarienummer Fi2022/02533)

Detta yttrande är avgränsat till de delar av betänkandet som faller in under Jordbruksverkets ansvarsområde.

Jordbruksverket tillstyrker förslagen men vill framföra nedanstående synpunkter.

Synpunkter på Avsnitt 1.25 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Inregränslagen bör även i fortsättningen tillämpas på djur och produkter som avses i nu gällande 3 § 8, 10 och 11 inregränslagen.

I betänkandet En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62) föreslår Djurhälsolagsutredningen att inregränslagen inte längre ska tillämpas på djur och produkter som avses i nu gällande 3 § 8, 10 och 11 inregränslagen. Jordbruksverket tycker att det är bra att det förslaget inte finns med i det nu aktuella betänkandet. Den illegala handeln med djur (exempelvis ”smuggelhundar”) innebär betydande risker för folk- och djurhälsan i Sverige. Det är därför viktigt att inregränslagen även i fortsättningen kan tillämpas på djur och produkter som avses i nämnda punkter.

Den föreslagna 2 § 8 inregränslagen bör inkludera hundar och katter som är föremål för handel

Nu gällande 3 § 8 inregränslagen begränsar Tullverkets möjligheter att kontrollera sändningar av hundar och katter till hundar och katter som skickas för andra ändamål än handel. Begränsningen innebär att Tullverket bara kan kontrollera hundar och katter som reser som sällskapsdjur. För att kunna kontrollera djur som är föremål för handel måste tulltjänstemännen ha särskild anledning att misstänka att exempelvis smittsam sjukdom förekommer eller att djuren inte uppfyller införselvillkoren (nu gällande 3 § 11 i inregränslagen).

I sitt remissvar (med diarienummer STY 2020-722) över betänkandet En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62) lyfte Tullverket att myndighetens möjligheter att utföra kontroll skulle förbättras om Tullverket även fick kontrollera djur som är föremål för handel eller reser i sällskap om fler än fem djur (och därmed faller in under samma regelverk som nyss nämnda djur).

Med tanke på den ökade hundsmugglingen, och de risker för djur och människor som den innebär, vill Jordbruksverket upprepa vad verket skrev i sitt remissvar (med diarienummer 5.1.17-19335/2020) över samma betänkande, nämligen att det är av allra största vikt att Tullverket har de verktyg som krävs för att kunna upptäcka och beivra dessa brott, samt att Tullverket fortsatt har det handlingsutrymme myndigheten behöver. Givet det rådande läget bedömer Jordbruksverket att befogenheterna som Tullverket har enligt nu gällande 3 § 11 inte är tillräckliga för att Tullverket ska kunna övervaka att införsel sker i enlighet med djurhälsolagstiftningen. Om nu gällande 3 § 8 inregränslagen skulle kunna ändras så att även hundar och katter som är föremål för handel (eller reser i grupp om fler än fem djur) inkluderas och det därigenom skulle kunna stärka Tullverkets möjligheter att göra kontroller så vore det positivt. Det bästa för smittskyddet vore om fler djur som inte uppfyller införselkraven kan stoppas redan på gränsen till Sverige.

Den föreslagna 2 § 8 inregränslagen bör omfatta fler sällskapsdjur än endast hund och katt

Nu gällande 3 § 8 omfattar endast hund och katt för annat ändamål än handel och täcker därmed hundar och katter som förs över gränsen utan kommersiellt syfte som sällskapsdjur enligt EU-lagstiftningen (alltså till exempel hundar som reser mellan länder med sin ägare på semester). Det finns dock fler djurslag som enligt EU-lagstiftningen kan vara sällskapsdjur och resa på det sättet. Till exempel illrar (som måste uppfylla samma införselkrav som hundar och katter) gnagare och vissa fåglar (ej höns).

Jordbruksverket anser därför att punkten bör breddas för att inkludera övriga djur som enligt EU-lagstiftningen kan vara sällskapsdjur.

Vilka djurslag som kan vara sällskapsdjur, och därför kan resa utan kommersiellt syfte, finns specificerat i bilaga I till förordning (EU) 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003¹, samt bilaga I till EU:s nya djurhälsolagstiftning (förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa²).

Av artikel 33 i förordning (EU) 576/2013 framgår att medlemsstaterna ska kontrollera identitet och dokumentation för sällskapsdjur som är föremål för förflyttning utan kommersiellt syfte till deras territorium. Detta är något som redan i dagsläget ligger inom Tullverkets ansvarsområde. Att då begränsa den föreslagna 2 § 8 till att endast omfatta hund och katt ligger inte i linje med kraven i artikel 33.

För flera av djurslagen i bilaga I till ovan nämnda förordning finns det inte några krav på identitetsmärkning eller identitetshandling. I de fallen finns det inte något för tulltjänstemän att kontrollera när det gäller sådana djur som reser som sällskapsdjur. Det kan dock inte uteslutas att resekrav antas på unionsnivå i framtiden. Vidare omfattas djurslagen dessutom av vissa införselkrav i de fall de inte reser som sällskapsdjur (och i de fall de reser i sällskap om fler än fem djur). Möjlighet till kontroll vid införsel av ovan nämnda djurslag saknar alltså inte värde.

Den föreslagna 2 § 10 inregränslagen bör justeras vad gäller fjäderfän och fåglar för att bibehålla avsedd effekt

När EU:s nya djurhälsolagstiftning, förordning (EU) 2016/429, trädde i kraft den 21 april 2021 ändrades definitionen av fjäderfä. Tidigare definitioner byggde delvis på vilken art djuret hörde till. Den nu gällande definitionen är inte bunden till någon specifik fågelart, utan bygger på för vilket syfte djuren hålls. Därför räknas exempelvis inte höns som hålls för andra syften än de som omfattas av fjäderfädefinitionen som fjäderfän enligt förordning (EU) 2016/429.

Fåglar (som exempelvis höns) som är mottagliga för sjukdomar som kan få stor påverkan på fjäderfänäringen om de skulle spridas i landet faller alltså inte nödvändigtvis in under punkt 10. Detta ger inte lika bra förutsättningar för Tullverket att kontrollera sändningar, och punkten ger därför heller inte lika bra skydd om efterlevnad av djurhälsovillkoren som innan förordning (EU) 2016/429 trädde i kraft. Punkten bör därför antingen breddas så att fler fåglar omfattas, eller på annat sätt justeras så att paragrafen även fortsatt får avsedd effekt.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 576/2013 om förflyttning av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om upphävande av förordning (EG) nr 998/2003

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa

Den föreslagna 2 § 10 i inregränslagen bör justeras på så sätt att "fisk" byts ut mot "vattenlevande djur" så som avses i förordning (EU) 2016/429

EU:s nya djurhälsolagstiftning, förordning (EU) 2016/429, har smittskyddsregler (exempelvis vid flytt över landsgränser) som delvis är gemensamma för arter som klassas som "vattenlevande djur". Till vattenlevande djur räknas djur i alla levnadsstadier, inklusive ägg, mjölke och könsceller av fiskar hörande till vissa klasser, men också av vattenlevande blötdjur av stammen *Mollusca* (vilken omfattar bland annat musslor) samt vattenlevande kräftdjur av understammen *Crustacea*.

Nu gällande 3 § 10 omfattar "fisk". I och med att EU:s nya djurhälsolagstiftning delvis har gemensamma regler för vattenlevande djur enligt ovan bör den föreslagna 2 § 10 omfatta vattenlevande djur.

Vad gäller sjukdomar hos vattenlevande djur så har Sverige i dagsläget fristatus i hela landet för de EU-listade sjukdomarna viral hemorragisk septikemi (VHS), infektiös hematopoietisk nekros (IHN) och infektiös laxanemi (ISA), som kan drabba fisk. I och med fristatusen har Sverige åtgärder för att förebygga att sjukdomarna förs in i landet och åtgärder för att bekämpa och minska smittspridningen om sjukdomarna skulle påträffas.

Utöver de sjukdomar som EU särskilt har listat kan medlemsstater också införa nationella åtgärder för andra sjukdomar än de som EU har listat, men som medlemsstaten anser är av sådan karaktär att de är viktiga för medlemsstaten för att förhindra att smitta kommer in i landet. Sverige har i dagsläget fristatus respektive åtgärder och utrotningsprogram för vissa sådana sjukdomar hos fisk.

Att tullen har möjlighet att kontrollera sändningar med fisk kan bidra till att upprätthålla den goda sjukdomsstatus Sverige har för aktuella sjukdomar. Då det i framtiden kan ske förändringar kring vilka sjukdomar som Sverige har fristatus- och utrotningsprogram för så vore det önskvärt att Tullverket får möjlighet att kontrollera sändningar med vattenlevande djur så som avses i förordning (EU) 2016/429.

Den föreslagna 2 § 10 inregränslagen bör även inkludera hjortdjur med ett undantag för hållna renar som flyttas inom den traditionella renskötseln

Sverige har sjukdomsfri status för tuberkulos hos nötkreatur, och har haft ett obligatoriskt kontrollprogram för sjukdomen hos hjortdjur sedan 2003. EU ställer också krav på att anläggningar som ska skicka hjortdjur till andra medlemsstater har bedrivit övervakning mot tuberkulos de senaste 12 månaderna.

I Sverige har inga fall av sjukdomen upptäckts hos hägnad hjort sedan 1997, och samtliga svenska hjorthägn har förklarats fria från sjukdomen. Därmed finns det förutsättningar för att ersätta det nuvarande kontrollprogrammet med ett övervakningsprogram (som bland annat koncentreras på att följa importerade djur, då det är där introduktionsrisk för sjukdomen föreligger). EU-lagstiftningen ger i dagsläget inte några möjligheter att ansöka om sjukdomsfri status för tuberkulos hos hägnade hjortdjur på nationell nivå, men det goda smittläget innebär att det finns förutsättningar för Sverige att utropa frihet från sjukdomen hos hägnade hjortdjur via en självdeklaration hos Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa (WOAH), vilket kan vara en fördel vid handel med andra länder.

Om Tullverket även för hjortdjur hade de befogenheter som följer av den föreslagna 2 § 10 så skulle det innebära bättre förutsättningar för att upptäcka eventuella införsalar av hjortdjur som inte uppfyller smittskyddskraven kring tuberkulos och på så sätt, liksom vad gäller nötkreatur, bidra till att upprätthålla den goda sjukdomsstatus Sverige har när det gäller den sjukdomen.

Tamrenar som hålls inom den traditionella renskötseln och flyttas mellan Sverige och Norge för att delta i en utställning, kultur- eller idrottsevenemang, eller för säsongsbete inom ett renskötselområde som delas av svenska och norska samer är undantagna vissa av de krav som annars gäller för hjortdjur som flyttas mellan länder. Undantagen innebär bland annat att den som flyttar djuren inte behöver anmäla sändningen i förväg, och att djuren inte heller behöver åtföljas av djurhälsointyg som styrker att smittskyddskraven avseende bland annat tuberkulos som finns för flytt av hjortdjur är uppfyllda. Då djurens flytt över den svensk-norska gränsen inte behöver anmälas, och inte kan förväntas ske i anslutning till tullplatser, anser Jordbruksverket att tamrenar som flyttas enligt ovan inte bör omfattas av den föreslagna 2 § 10.

Synpunkter inom området utrotningshotade arter samt invasiva främmande arter

Tullverket bör ges befogenheter att ingripa mot in- och utförsel av exemplar av utrotningshotade arter samt invasiva främmande arter vid inre gräns

Jordbruksverket ser en stor brist i att Tullverket saknar befogenheter att ingripa mot in- och utförsel av exemplar av utrotningshotade arter vid inre gräns. Befogenheter saknas (och efterfrågas därför) även för arter som klassas som invasiva främmande arter (IAS), och för arter som omfattas av fridlysningsregler.

Tullverket saknar befogenheter att ingripa mot exempelvis varor som omfattas av CITES-regelverket inom EU. Eftersom varor som omfattas av CITES-regelverket, fridlysning eller IAS inte omnämns i dagens inregränslag saknar Tullverket befogenheter att kontrollera dessa, utom om varorna skulle granskas av andra skäl.

I betänkandet, Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:51), bedöms att det finns behov av att ge Tullverket ökade befogenheter till kontroller vid inre gräns av CITES-listade och fridlysta arter. Betänkandet föreslår att punkterna:

- att det finns anledning att misstänka transport för kommersiella ändamål av arter listade i CITES-förordning (EG) nr 338/97³ bilaga A och B samt
- att det finns anledning att misstänka transport av fridlysta arter,

ska införas i 9 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m.

Tullverket uttryckte i sitt remissvar (STY 2021-474) till artskyddsbetänkandet att man ”välkomnar utredningens förslag om att myndigheten ska få befogenhet att ingripa mot in- och utförsel av exemplar av utrotningshotade djur och växter även vid inre gräns. Med tanke på det starka behovet av skydd för våra utrotningshotade arter är det rimligt att Tullverket har möjlighet att ingripa oavsett om in- eller utförseln sker till eller från ett tredjeland eller ett annat EU-land.”

Jordbruksverket delar Tullverkets uppfattning. Jordbruksverket anser att befogenheter för Tullverkets att ingripa vid in och utförsel för samtliga arter listade CITES A och B, fridlysning samt IAS vid inre gräns bör införas i kommande regelverk.

---

³ Rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av vilda djur och växter genom kontroll med handeln av dem.

Synpunkter inom området skyddsåtgärder mot växtskadegörare

Jordbruksverket anser att det behöver säkerställas att Tullverkets uppgifter och befogenheter vad gäller skyddsåtgärder mot växtskadegörare kommer att vara tillräckliga

Jordbruksverket uppfattar inte förslaget som att fler befogenheter införs angående skyddsåtgärder mot växtskadegörare. Det finns inte heller någon beskrivning i utredningen av vilka uppgifter eller befogenheter som gäller i nuläget på området eller hur de föreslås förändras.

Skyddsåtgärder mot växtskadegörare regleras huvudsakligen i växtskyddslagen (2022:725), växtskyddsförordningen (2022:795), förordning (EU) 2016/2031 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare⁴, förordningen (EU) 2017/625 om offentlig kontroll⁵ och genomförandeakter och delegerade akter till EU-förordningarna.

Jordbruksverkets växtskyddskontroll vid import (fytosanitär gränskontroll) handlar om att avgöra om de sändningar med växter, växtprodukter och andra föremål som ska importeras uppfyller EU:s växtskyddsmässiga införselvillkor. Varor som inte uppfyller EU:s införselvillkor, eller som omfattas av importförbud, får inte importeras.

Parallellt med Jordbruksverkets gränskontroll behöver Tullverket övervaka att det inte förs in växter, växtprodukter, andra föremål eller växtskadegörare i strid mot växtskyddsmässiga förbud eller införselvillkor.

Konsekvensen av otillräcklig kontroll kan bli att nya växtskadegörare introduceras i landet och riskerar att etableras här. Det kan medföra utrotningsarbete och, om

---

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 av den 26 oktober 2016 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll)

utrotning misslyckas, arbete med inneslutning. Både utrotning och inneslutning kan innebära stora kostnader både för staten och för den aktör som drabbats och för miljön.

Jordbruksverket anser att det behöver säkerställas att Tullverkets uppgifter och befogenheter vad gäller skyddsåtgärder mot växtskadegörare kommer att vara tillräckliga. Ett aktuellt exempel är att Jordbruksverket har uppfattat det som att Tullverket i vissa fall inte har befogenhet att beslagta och destruera varor som privatpersoner för in från tredje land och som inte uppfyller de växtskyddsmässiga kraven. Såvitt Jordbruksverket förstår har Tullverket sådan befogenhet när det gäller livsmedel av animaliskt ursprung som inte uppfyller kraven för privat införsel. Båda dessa regelverk omfattas av EU:s kontrollförordning (EU) 2017/625.

Jordbruksverket anser även att det behöver kontrolleras om följande bestämmelse behöver anpassas och ändras med anledning av förslagen i utredningen.

5 kap. 3 § växtskyddsförordningen (2022:795):

Tullverket ska övervaka att det inte förs in växter, växtprodukter, andra föremål eller växtskadegörare i strid mot förbud mot eller villkor för införsel i EU-bestämmelser som växtskyddslagen (2022:725) kompletterar eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av växtskyddslagen.

Av 5 kap. 3 § andra stycket tullförordningen (2016:287) framgår att järnvägsföretag och postföretag utövar viss kontroll av varor för Tullverkets räkning.

I detta ärende har ställföreträdande generaldirektören Jan Cedervärn beslutat. Erik Ringström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Annett Kjellberg, Rikhard Dahl, Simon Löfgren, Jenny Andersson, Eva Kjell och Stina Fritjofsson deltagit.

Jan Cedervärn

Erik Ringström

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Näringsdepartementet